

Hänvisning

VN/25123/2024

Kontaktperson

Maija Häggblom, telefon +358 (0)18 25458

maija.haggblom@regeringen.ax

Miljöministeriet

PB 35

FI-00023 STATSRÅDET

registratorskontoret.ym@gov.fi

Ärende

Utlåtande om plan för miljöbedömning av den nationella restaureringsplanen**Bakgrund**

Miljöministeriet bett om utlåtande om en plan för miljöbedömning av den nationella restaureringsplanen, som ska utarbetas i enlighet med restaureringsförordningen (EU) 2024/1991. Utlåtandetiden löper efter förlängning av svarstiden till och med den 9 juni 2025.

Miljöbedömningen för den nationella restaureringsplanen görs i Finland enligt den finska lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program (200/2005). Hörandet om planen för miljöbedömning ger medborgare, myndigheter och andra intressentgrupper möjlighet att bekanta sig med utgångspunkterna och målen för miljöbedömningen samt möjliggör för dem att framföra åsikter om den.

Syftet med EU:s restaureringsförordning är att stoppa förlusten av biologisk mångfald och förbättra den biologiska mångfalden i hela Europeiska unionen. Förordningen förutsätter att medlemsstaterna utarbetar en nationell restaureringsplan med åtgärder för att uppnå de restaureringsmål som anges i förordningen. Förordningen förutsätter att den nationella restaureringsplanen omfattar perioden fram till 2050 och att den innehåller närmare mål och åtgärder för 2030 och 2040.

Miljöministeriet bereder en nationell restaureringsplan i samarbete med de centrala förvaltningsområdena och myndigheterna. På Åland bereds samtidigt den del av den nationella restaureringsplanen som berör Åland. Som en del av beredningen i Finland genomförs en miljökonsekvensbedömning där man granskar konsekvenser för restaureringsåtgärder för människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel, konsekvenser för mark, vatten och klimat, den biologiska mångfalden och ekosystemen, landskapet och kulturarvet samt konsekvenser för användningen av naturresurser. Inom ramarna för arbetet görs dessutom en kvalitativ sammanfattning av de ekonomiska konsekvenser som de olika åtgärderna förväntas ha.

Miljöbedömningen av restaureringsplanen genomförs parallellt med arbetet med restaureringsplanen och valet av åtgärder.

Den nationella restaureringsplanen och miljörapporten kommer att sändas på remiss våren 2026. Utkastet till den nationella restaureringsplanen lämnas till Europeiska kommissionen senast i september 2026. Därefter har kommissionen sex månader på sig att kommentera utkastet till plan. Den nationella restaureringsplanen färdigställs hösten 2027 utifrån kommissionens iakttagelser.

Syftet med miljöbedömningen av restaureringsplanen är att stödja kunskapsbaserat beslutsfattande, öka transparensen och att främja olika aktörers deltagande i beredningen av planen.

I restaureringsplanen fastställs de nationella målen och åtgärderna för restaurering och återetablering av livsmiljötyper samt hur åtgärderna ska riktas in på olika livsmiljötyper och arters livsmiljöer. I planen anges också målnivåerna för de i förordningen fastställda indikatorerna för biologisk mångfald i ekosystemen samt de åtgärder med vilka målnivåerna ska uppnås. Bestämmelser om restaureringsplanens innehåll finns i EU:s naturrestaureringsförordning.

De element som den nationella restaureringsplanen ska innehålla fastställs i förordningen om restaurering av natur. Enligt förordningen ska den nationella restaureringsplanen omfatta perioden fram till 2050 och den ska innehålla specifika mål för de i förordningen fastställda delmålen, vilka huvudsakligen siktar på 2030 och 2040. Eftersom medlemsstaterna ska se över sina restaureringsplaner före utgången av juni 2032, kan den nu aktuella planen avseende perioden efter 2032 begränsas till en strategisk översikt.

I restaureringsplanen ska fastställas detaljerade mål för restaurering och återetablering av livsmiljötyper och arters livsmiljöer samt mål för övriga åtgärder för en ökad biologisk mångfald. I planen ska medlemsstaten också lämna en motivering om den ställer upp lägre mål för restaurering eller återetablering av livsmiljötyper än de som fastställs i naturrestaureringsförordningen.

En central funktion för den nationella restaureringsplanen är att beskriva de åtgärder som medlemslandet infört eller kommer att införa för att genomföra målen och skyldigheterna enligt förordningen. I beskrivningen av åtgärderna ska man åtminstone redogöra för de allmänna prioriteringarna. Dessutom ska av planen framgå de uppskattade finansieringsbehoven för åtgärderna samt de åtgärder som kommer vidtas på Natura 2000-områden. Utöver åtgärderna för restaurering och återetablering av livsmiljötyper ska medlemsstaten i planen lägga fram åtgärder för att undanröja kunskapsbrister avseende tillståndet i livsmiljötyper och arters livsmiljöer samt säkerställa att arealer som är i gott

tillstånd inte försämrats avsevärt. Medlemsstaten ska också redogöra för de bestämmelser med vilka den säkerställer åtgärdernas kontinuerliga, långsiktiga och varaktiga effekter.

Miljöbedömningens syfte och genomförande

Miljöbedömning vid utarbetandet av den nationella restaureringsplanen regleras genom lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program samt därtill hörande förordningen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program (347/2005). Syftet med lagstiftningen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program är att främja bedömningen och beaktandet av miljökonsekvenser när myndigheter bereder och godkänner planer och program, att förbättra allmänhetens tillgång till information och möjligheter till medbestämmande. Syftet med en miljöbedömning är att främja planering och beslutsfattande som bygger på information, bland annat på följande sätt:

- Att utifrån information om konsekvenserna kunna göra motiverade bedömningar av huruvida en planerad åtgärd är genomförbar och bra eller om den behöver ändras.
- Konsekvensbedömningen ger information till underlag för valet av åtgärdsalternativ.
- Att information om konsekvenserna hjälper beslutsfattarna att ta motiverade beslut.

Miljöbedömning stödjer dessutom olika parter medbestämmande och hjälper disponera debatten. Informationen om åtgärders konsekvenser kan också användas vid genomförandet av den nationella restaureringsplanen och övervakningen av konsekvenserna.

Miljöbedömningen omfattar en utredning och bedömning av konsekvenserna för miljön och för dess element av genomförandet av restaureringsplanen och de undersökta alternativen samt en miljörapport i enlighet med lagstiftningen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program. Enligt den aktuella finska lagen avses med miljökonsekvenser de direkta och indirekta verkningar som en plan eller ett program medför i Finland och utanför finskt territorium för

- a) människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel,
- b) marken, vattnet, luften, klimatet, växtligheten och organismer samt för naturens mångfald,
- c) samhällsstrukturen, den byggda miljön, landskapet, stadsbilden och kulturarvet,
- d) utnyttjande av naturresurserna,
- e) växelverkan mellan de faktorer som nämns i underpunkterna a–d.

I samband med miljöbedömningen tas också fram en kvalitativ sammanfattning av restaureringsplanens ekonomiska konsekvenser. Konsekvenserna för ekonomin granskas samtidigt med miljökonsekvenserna för att på så sätt skapa en samlad bild av konsekvenserna.

De åtgärder som läggs fram i restaureringsplanen är till sin karaktär nationella och vidsträckta. Under utarbetandet av restaureringsplanen görs också en bedömning av om genomförandet av planen sannolikt kan få betydande gränsöverskridande konsekvenser

för miljön. I förekommande fall informerar man om restaureringsplanen och miljöbedömningen och samråder med de stater som är föremål för konsekvenserna i enlighet med lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program samt FN:s protokoll om strategiska miljöbedömningar (FördrS 69/2010). Bedömningen omfattar hela planen, de enskilda åtgärderna och alternativen för dessa. De undersökta konsekvenserna jämförs med nuläget och utvecklingen utan de åtgärder som fastställs i den nationella restaureringsplanen. Ifall det identifieras flera alternativ för en åtgärd, ska dessa jämföras sinsemellan. Om möjligt ska utarbetandet av planen även inbegripa bedömning och jämförelse av sådana moment av planen som är relevanta för konsekvenserna. Granskningen av alternativ genererar information för beslutsfattandet, och temagrupperna kan utifrån den välja ut åtgärder för att utarbetas vidare.

Bedömningen och dess resultat redovisas i miljörapporten i vilken bedömningen av de valda åtgärdsalternativen används för bedömningen av konsekvenserna av hela utkastet till den nationella restaureringsplanen.

utarbetas restaureringsplanen i följande fyra parallella processer:

- 1) förstudier
- 2) utarbetande av plan (inkl. miljöbedömning)
- 3) politisk behandling
- 4) fortlöpande inkludering av och kommunikation till berörda parter.

Miljöbedömningen består i sin tur av fem huvudsakliga delar som genomförs integrerade i utarbetandet av och tidsplanen för restaureringsplanen

1. Planering av miljöbedömningen samt information och samråd gällande beredningen av en miljöbedömning av restaureringsplanen
2. Temagruppernas identifiering och bedömning av miljökonsekvenserna
3. Utbetande av miljörapport
4. Samråd om utkastet till restaureringsplan och miljörapporten
5. Beaktande av miljöbedömningens resultat, antagning av den nationella restaureringsplanen och information om den

Innehållsmässigt ska miljörapportens innehåll följa den aktuella finska förordningen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program.

Utlåtande

Landskapsregeringen konstaterar att den finska planen för miljöbedömning av den nationella restaureringsplanen i sig är relevant och följer gängse struktur och innehåll som för en dylik miljöbedömning. Eftersom Ålands del av den nationella restaureringsplanen kommer att ingå som en del av den nationella restaureringsplanen för Finland kunde i den finska planen för miljöbedömningen med fördel även ha framkommit att Ålands bidrag till den nationella restaureringsplanen bereds parallellt på Åland av den

arbetsgrupp som är tillsatt att arbeta med Ålands del av den nationella restaureringsplanen och att interaktionen med Finland i samband med beredning av de åländska delarna gör att ansvarsfördelningen och åtgärderna delvis kommer att bedömas samtidigt med den finska miljöbedömningen, delvis separat utgående från den åländska lagstiftningen om miljöbedömning av planer och projekt för de delar som konsekvenserna berör Åland.

Minister

Jesper Josefsson

Naturvårdsintendent

Maija Häggblom

FÖR KÄNNEDOM

Miljöråd Olli Ojala, olli.ojala@gov.fi

Specialsakkunnig Iris Mäntylä, iris.mantyla@gov.fi